

16 iulie 2014

Dj nr. 346

A V I Z

la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(Legea cu privire la asociațiile obștești, Legea privind Serviciul de Informații și
Securitate al Republicii Moldova, Legea privind contracararea activității
extremiste, ș.a.)

(nr. 281 din 09.07.2014)

Direcția generală juridică a examinat în mod prioritar proiectul de lege specificat în titlu, conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

Proiectul supus avizării a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Scopul proiectului de lege, potrivit notei informative, este remedierea omisiunilor și inadvertențelor de ordin legislativ identificate, atât în procesul implementării Legii penale în vederea asigurării respectării legislației care reglementează și garantează integritatea teritorială a Republicii Moldova, cât și în procesul de implementare a Legii nr. 54-XV din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste.

1. În vederea respectării art. 25 alin. (4) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, care prevede că, în cazul modificării, completării ori abrogării mai multor părți ale unor acte legislative în vigoare, titlul va conține enumerarea exhaustivă a actelor în al căror cuprins se efectuează modificări, completări ori abrogări, sau o formulă generală referitoare la modificarea, completarea ori abrogarea unor acte legislative, din titlu urmează de exclus sintagma "(Legea cu privire la asociațiile obștești, Legea privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Legea privind contracararea activității extremiste, ș.a.)".

2. La art. I pct. 1 din proiect, în vederea respectării tehnicii legislative, după cuvintele "se completează" urmează să fie introdusă sintagma "în final".

3. Art. I propune de completat art. 4 alin. (2) și art. 36 alin. (4) din Legea nr. 837-XIII din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești, cu expresii referitoare la activitatea extremistă. Potrivit art. 1 din Legea nr. 54-XV din 21.02.2003 privind contracararea activității extremiste prin extremism se înțelege atitudinea, doctrina unor

curente politice, care, pe bază de teorii, idei sau opinii extreme, caută, prin măsuri violente sau radicale, să impună programul lor.

Prin activitate extremistă se înțelege:

a) activitate a asociației obștești sau religioase, a mijlocului de informare în masă sau a unei alte organizații ori a persoanei fizice în vederea planificării, organizării, pregătirii sau desfășurării unor acțiuni orientate spre:

- schimbarea, prin violență, a bazelor regimului constituțional și violarea integrității Republicii Moldova;

- subminarea securității Republicii Moldova;

- uzurparea puterii de stat sau a calităților oficiale;

- crearea de formațiuni armate ilegale;

- desfășurarea activității teroriste;

- provocarea urii rasiale, naționale sau religioase, precum și a urii sociale, legate de violență sau de chemări la violență;

- umilirea demnității naționale;

- provocarea dezordinilor în masă, comiterea faptelor de huliganism sau actelor de vandalism pe motive de ură sau vrajbă ideologică, politică, rasială, națională sau religioasă, precum și pe motive de ură sau vrajbă față de vreun grup social;

- propagarea exclusivismului, superiorității sau a inferiorității cetățenilor după criteriul atitudinii lor față de religie sau după criteriul rasei, naționalității, originii etnice, limbii, religiei, sexului, opiniei, apartenenței politice, averii sau originii sociale;

b) propagarea și demonstrarea în public a atributelor sau a simbolicii naziste, a unor atribute sau simbolici asemănătoare, pînă la confundare, cu atributele sau simbolica nazistă;

c) finanțarea ori contribuirea în alt mod la desfășurarea activității sau a acțiunilor menționate la lit.a) și b), inclusiv prin acordarea de mijloace financiare, punerea la dispoziție a imobilelor, a bazelor didactice, poligrafice și tehnico-materiale, a mijloacelor de legătură prin telefon, fax și a altor mijloace de legătură și tehnico-materiale, precum și a serviciilor informaționale;

d) chemările în public la desfășurarea activității sau acțiunilor menționate la lit.a), b) și c).

Legea propusă pentru modificare nr. 837/1996 în art. 4 deja prevede că, nu se admite constituirea și desfășurarea activității asociațiilor obștești care își propun drept scop sau își aleg drept mod de acțiune schimbarea prin violență a regimului constituțional, subminarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, propaganda războiului, violenței și a cruzimii, ațîțarea urii sociale, rasiale, naționale sau religioase, alte fapte pasibile de pedeapsă în conformitate cu legislația. Stipularea în statutul asociației obștești a clauzelor privind apărarea principiilor echității sociale nu poate fi considerată drept ațîțare a urii sociale. Se interzice constituirea asociațiilor obștești paramilitare și a formațiunilor armate. Se interzice constituirea și desfășurarea activității asociațiilor obștești care atentează la drepturile și interesele legitime ale persoanelor, la sănătatea oamenilor și la morala publică.

Aceeași Lege nr. 837/1996 în art. 36 alin. (4) prevede că, asociația obștească poate fi dizolvată prin hotărâre a instanței de judecată în cazurile de:

a) pregătire și/sau înlăptuire a acțiunilor de schimbare prin violență a regimului constituțional sau de subminare a integrității teritoriale a Republicii Moldova;

b) pregătire și/sau înlăptuire a acțiunilor de răsturnare a autorităților publice legal constituite;

c) ațitire a urii și discordiei sociale, rasiale, naționale sau religioase;

d) violare a drepturilor și libertăților legitime ale persoanelor;

e) creare a formațiunilor paramilitare;

f) avertizare repetată a asociației obștești asupra necesității lichidării încălcărilor legislației, făcută, în decursul unui an, de organul care a înregistrat asociația, în cazul în care încălcările nu au fost lichidate.

Concomitent, art. 6 din Legea 54/2003 prevede răspunderea asociațiilor obștești pentru desfășurarea activității extremiste.

Prin urmare, reieșind din prevederile legale menționate, acțiunile propuse de proiect de a fi introduse în Legea nr. 837/1996, deja sunt prevăzute.

4. La art. II pct. 2, în vederea respectării art. 54 alin. (1) din Legea nr. 780/2001, urmează să se indice numărul complet al Legii instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995, Legii nr. 245-XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, Legii securității statului nr. 618-XIII din 31.10.1995 la care se fac referiri. Aceeași obiecție se referă și la art. III pct. 1, art. IV cu referire la Legea nr. 54/2003, art. IV pct. 10.

5. În privința art. 7¹ alin. (8) lit. b), cu care se propune de completat Legea nr. 753-XIV din 23.12.1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, după mențiunile "lit.a)", "lit.b)" urmează să fie indicat alineatul respectiv.

6. Cu referire la art. 7¹ alin. (11), mențiunea "în condițiile alin. (9)" necesită a fi înlocuită cu "în condițiile alin. (10)".

7. Referitor la art. 7² alin. (4), din context reiese că, ofițerul de investigații va solicita judecătorului care a eliberat mandat de securitate autorizarea neinformării persoanei, însă considerăm că această solicitare urmează a fi efectuată prin demersul procurorului.

8. Propunerile de completare a Legii nr. 753/1999 cu art. 7¹ și 7² urmează să fie raportate cu prevederile Codului de procedură penală, în care nu se regălesc reglementări cu referire la mandatul de securitate, modalitatea de examinarea a demersului cu referire la acesta de către instanța de judecată, examinării în recurs a încheierii judecătorului privind refuzul emiterii mandatului de securitate, etc. Totodată, considerăm că temeiurile, condițiile și motivele de emiterie a mandatului de securitate sunt expuse foarte vag, ceea ce va duce la încălcarea abuzivă a drepturilor fundamentale ale omului.

9. Este de menționat că întreg conținutul Legii nr. 753/1999 nu a fost adus în concordanță cu Legea nr. 59 din 29.03.20012 privind activitatea specială de investigații, astfel, în tot textul persistă expresia "activitatea operativă de investigații".

10. La art. III pct. 1 din proiect se propune de completat Codul penal cu art. 134¹³ care va defini noțiunile de "organizație extremistă" "materiale cu caracter extremist".

Aceleași noțiuni se conțin și în Legea nr. 54/2003, astfel, potrivit art. 18 alin. (3) din Legea nr. 780/2001 *în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.*

11. La pct. 2 se propune de completat art. 178 din Codul penal cu alin. (3). Considerăm că menționarea scopului la agravanta componentei date de infracțiune (violarea dreptului la secretul corespondenței), nu este necesară. Agravantă cu indicarea unor asemenea scopuri, întrunește elementele constitutive ale altei infracțiuni condamnate de Cod, care, în situație normală, de asemenea va fi imputată persoanei vinovate, după caz persoana fiind învinovățită de săvârșirea mai multor fapte criminale.

12. La pct. 3 se propune de completat Codul penal cu art. 337¹ (periclitarea gravă a securității Republicii Moldova). Acțiunile prevăzute în acest articol sunt încriminate în prezent de Codul penal în art. 337 (trădarea de patrie), art. 338 (spionajul), de asemenea considerăm că, expresia "din însărcinarea serviciului de spionaj al entității neconstituționale", utilizată în art. 337¹ alin. (1) lit. b), urmează a fi revăzută ca fiind ambiguă.

13. Pct. 4 propune de completat Codul cu art. 340¹ (acțiuni ilegale care atentează la integritatea și inviolabilitatea teritorială a Republicii Moldova). Titlul articolului nu corespunde cu dispoziția, deoarece ultima are un obiect de reglementare mai larg. Totodată, dispoziția alin. (1) este ambiguă și urmează a fi revăzută, în caz contrar, vor fi urmărite penal și persoanele, care vor iniția în limitele prevăzute de lege și în special de Constituție, procedura de modificare a regimului constituțional, sau a teritoriului.

14. Concomitent, în sancțiunea alin. (1) expresia "și/sau" urmează a fi revăzută, deoarece generează situații de coruptibilitate, iar în sancțiunea din alin. (2) urmează de exclus expresia "în ambele cazuri", care creează o situație ambiguă.

15. De asemenea, urmează a fi revizuită limita minimă în sancțiunea de la alin. (4), care, comparativ cu alte componente de infracțiune, este una prea gravă, pentru o faptă care a provocat decesul persoanei din imprudență. Menționăm că, la aplicarea pedepsei instanța de judecată va lua în considerația circumstanțele comiterii faptei și personalitatea infractorului.

16. Accentuăm că, unele acțiuni încriminate de art. 340¹ propus de proiect, se încadrează și în componenta de infracțiune prevăzută de art. 340 din Cod (rebeliunea armată), astfel, vor apărea norme concurente chiar în cadrul aceluiași Cod, ceea ce este inadmisibil, deoarece vor genera situații de corupție și de confuz în cercetarea cauzelor penale.

17. Pct. 5 modifică art. 341 din Codul penal, însă dispoziția propusă pentru alin. (1) este una ambiguă, ceea ce contravine cerințelor art. 19 lit. a) din Legea nr. 780/2001 care prevede că, fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat, totodată, proiectul doar parafrazează prevederile existente ale legii, modificând doar sancțiunea. Sugerăm ca autorii să revadă această propunere și să indice doar cuvintele care se doresc a fi modificate.

18. La pct. 6 care propune de completat Codul penal cu art. 346² (răspîndirea, utilizarea materialelor cu caracter extremist), considerăm că, unele acțiuni ce țin de difuzarea materialelor cu caracter extremist, cît și fapta incriminată în alin. (2), pot fi încadrate și de art. 341 din Cod, astfel, generîndu-se iarăși o situație confuză sau de coruptibilitate.

19. Alin. (3) de la art. 346² propus de proiect, urmează a fi revăzut, deoarece este ambiguu, în contradicție cu alin. (1).

20. La art. IV pct. 5 ce modifică alin. (4) din Legea nr. 54/2003, urmează să se revadă fraza care se dorește a fi modificată, deoarece în alin. (4) ea este diferită decît în alin. (2).

21. La pct. 6 care modifică art. 8 din Legea prenotată, alin. (7) și (8) urmează a fi revăzute, deoarece prevede blocarea întregului sistem informațional pentru plasarea doar a cîtorva materiale cu caracter extremist, dar aceasta nu înseamnă că întreg sistemul are scop extremist și urmează a fi blocat.

22. La pct. 7 după cuvintele "se completează" urmează să fie introdusă sintagma "în final".

23. La art. V este necesar de indicat corect numărul și data sursei publicării Codului de procedură penală.

24. Tot aici, la pct. 2 urmează de revăzut cuvintele "textul" "art.", deoarece în Codul de procedură penală, cifrele care se doresc a fi modificate se regăsesc fără să fie menționat și sintagma "art.", iar cifra "346⁴" urmează a fi înlocuită cu "346³".

25. E necesar de menționat că prevederile Codului de procedură penală nu au fost revăzute în raport cu modificările la Legea nr. 753/1999, referitor la "mandatul de securitate". Astfel, adoptarea acestui proiect, fără modificarea Codului de procedură penală, va crea un șir de omisiuni legale, care vor pune în dificultate aplicarea legii.

26. La art. VI care modifică Legea nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații, considerăm că, urmează să fie modificat în modul corespunzător și alin. (3) din art. 18, în legătură cu introducerea excepțiilor ce țin de emiterea mandatului de securitate.

27. Proiectul introduce în art. 18 alineatele (5¹)-(5³), dedicate "Clasificatorului mijloacelor speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației" – noțiune care nu se regăsește în lege, prin urmare, considerăm că această noțiune urmează să fie reglementată mai detaliat, într-un articol separat.

28. La pct. 4 după cuvintele "se completează" urmează să fie introdusă sintagma "în final".

29. În scop de rigoare tehnico-legislativă, în tot textul proiectului sintagma "se introduce un articol nou care devine art..." urmează să fie înlocuită cu "se completează cu art..."

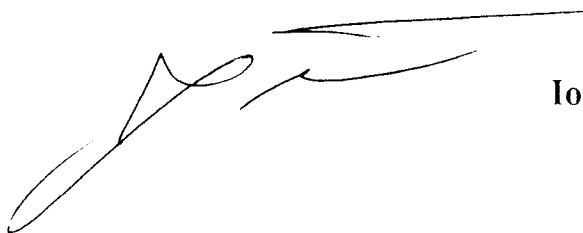
30. Considerăm că, proiectul urmează a fi supus consultării publice obligatorii, în special cu organele Procuraturii, Curtea Supremă de Justiție, M.A.I. conform cerințelor art. 21 din Legea nr. 780/2001.

31. Proiectul urmează să fie verificat integral din punct de vedere gramatical.

32. Menționăm că, în Parlament au parvenit proiectele de legi nr. 265 din 14.06.2013, nr. 398 din 11.10.2013, nr. 441 din 06.11.2013, nr. 88 din 04.03.2014, nr. 176 din 14.05.2014, nr. 186 din 16.05.2014, nr. 188 din 21.05.2014, nr. 193 din 27.05.2014, care de asemenea propun modificarea Codului penal.

Totodată, menționăm că proiectul nr. 186 din 16.05.2014, care are ca scop incriminarea separatismului, propune pentru modificare și Legea nr. 837/1996. Art. 56 alin. (5) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 prevede că, dacă sînt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

Asupra oportunității adoptării acestui proiect de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară.

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**

ex: S. Sidor
tel. 270